

*Świetlica szkolna w opinii uczniów i rodziców
ze Szkoły Podstawowej Nr 8 w Tarnowie
w roku szkolnym 2010/2011 (pierwszy okres)
- opracowanie wyników ankiet*

Chcąc polepszyć działanie świetlicy w naszej szkole, na przełomie października i listopada 2010 r. skierowałyśmy do uczniów korzystających ze świetlicy oraz ich rodziców anonimową ankietę. W ten sposób chcieliśmy uzyskać informacje, jakie są potrzeby dzieci oraz na ile oferta, którą proponujemy odpowiada tym potrzebom. Oba arkusze ankiety znajdują się w załączniku.

Analiza arkusza ankiety skierowanej do uczniów

Przygotowane ankiety zostały anonimowo wypełnione przez 89 uczniów z klas I – IV, którzy systematycznie uczęszczają do naszej świetlicy. Wśród nich było 45 chłopców i 44 dziewczynki. Rozkład uczniów poszczególnych klas według płci przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Badani uczniowie według płci

Płeć badanych	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Chłopcy	19	11	8	7	45	50,6
Dziewczęta	17	12	15	0	44	49,4
Ogółem	36	23	23	7	89	100

Na pierwsze pytanie skierowane do dzieci „**Czy lubisz chodzić do świetlicy?**” twierdzącej odpowiedzi udzieliło 97,7% uczniów. Tylko dwoje pierwszaków nie lubi tu przychodzić.

Tabela 2. Czy lubisz chodzić do świetlicy?

Stosunek do świetlicy	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Tak	34	23	23	7	87	97,7
Nie	2	0	0	0	2	2,3
Ogółem	36	23	23	7	89	100

Odpowiedź na kolejne pytanie „Czym jest dla Ciebie świetlica?” polegała na zakreśleniu jednej z trzech podanych propozycji lub podaniu własnej. Zdecydowana większość uznała, że świetlica jest miejscem zabawy (58,4%), co wskazuje, że warunki do zabawy, będącej przecież podstawową formą aktywności w wieku wczesnoszkolnym są w naszej świetlicy zapewnione. W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na miejsce odrabiania lekcji (22,5%) oraz miejsce wypoczynku (16,9%). Pojawiły się również pojedyncze głosy: najfajniejsze miejsce w szkole oraz miejsce poznawania dzieci z innych klas.

Tabela 3. Czym jest dla Ciebie świetlica?

Świetlica to ...	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
miejsce zabawy	20	16	13	3	52	58,4
miejsce odrabiania lekcji	12	1	5	2	20	22,5
miejsce wypoczynku	4	5	4	2	15	16,9
„najfajniejsze miejsce w szkole”	-	1	-	-	1	1,1
„poznawanie dzieci z innych klas”	-	-	1	-	1	1,1
Ogółem	36	23	23	7	89	100

W kwestii tego, **co najbardziej podoba się uczniom w świetlicy**, najwięcej z nich wymieniło gry i zabawki (48,3%) oraz możliwość dowolnej zabawy (22,5%). Wynika z tego, że dzieci chcą po wysiłku na lekcjach mieć trochę czasu dla siebie i kolegów. Choć dorosłym może się wydawać, że organizowanie dzieciom aktywności w każdej wolnej chwili jest wskazane, to jednak ważne jest, aby uczniowie mogli spędzić czas tak, jak go sobie zaplanowali (np. umawianie się z rówieśnikami na wspólną zabawę), czy po prostu tak, jak dyktuje chwila. Również w literaturze pedagogicznej funkcjonuje określenie „szkodliwej funkcji czasu wolnego” która występuje przy nadmiarze zajęć dla dziecka, przeciążeniu fizycznym i psychicznym, braku spontanicznych kontaktów z rówieśnikami i zabaw rekreacyjnych wpływających pozytywnie na zdrowie (wg opracowania Danuty Kmity „Funkcje czasu wolnego”).

Tabela 4. Co najbardziej podoba ci się w świetlicy?

To co lubię w świetlicy	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	
Gry i zabawki	16	11	15	1	43	48,3
Możliwość zabawy	12	4	7	2	25	28,1
Zajęcia plastyczne	2	6	4	-	12	13,5
Możliwość odrobienia lekcji	2	3	1	1	6	6,7
Oglądanie bajek na dvd	1	1	2	-	4	4,5
Miłe panie	-	-	4	-	4	4,5
Zajęcia zorganizowane	1	-	1	1	3	3,4
Możliwość spotkania kolegów	-	-	-	-	1	1,1
Wygląd świetlicy	-	-	-	1	1	1,1

Procenty nie sumują się do 100, gdyż uczniowie mogli wymienić dowolną liczbę odpowiedzi

Uczniowie poproszeni o podanie tego czego najbardziej w świetlicy nie lubią, zdecydowanej większości napisali, że wszystko się im podoba (84,4%). Tylko 6 osób wskazało, że nie lubi zajęć zorganizowanych. Kolejne odpowiedzi zawiera tabela nr 5.

Tabela 5. Co najbardziej nie podoba Ci się w świetlicy?

To czego nie lubię w świetlicy	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
wszystko mi się podoba	28	22	20	5	75	84,3
zajęcia zorganizowane	4	1	1	-	6	6,7
hałas	2	-	-	2	4	4,5
mało bajek na dvd	2	-	-	-	2	2,3
ustawianie w dwuszeregu	-	-	1	-	1	1,1
odrabianie lekcji	-	-	1	-	1	1,1
Ogółem	36	23	23	7	89	100

Odpowiedź na kolejne pytanie polegała na zakreśleniu przez uczniów spośród podanych propozycji zajęć, jakie prowadzone są w świetlicy tych, które najbardziej lubią i najchętniej w nich uczestniczą. Dzieci najchętniej spędzają czas grając w gry stolikowe, oglądając bajki na dvd. Dużym zainteresowaniem cieszą się zajęcia plastyczne, zajęcia

ruchowe w sali zabaw, a także zabawy na świeżym powietrzu. Ponadto konkursy, quizy, odrabianie zadań domowych i zajęcia tematyczne oraz zabawy w salach świetlicy.

Odpowiadając na pytanie „Czy możesz decydować o tym, czym chciałbyś się zajmować w świetlicy?” zdecydowana większość dzieci wskazała że czasami (80,9%), co w codziennym funkcjonowaniu świetlicy wydaje się być uzasadnioną odpowiedzią – przebywanie dziecka w świetlicy nie może zawęzać się tylko do dowolnej zabawy, w harmonogramie dnia musi się znaleźć czas również na zajęcia zorganizowane przez wychowawców (np. zajęcia i pogadanki tematyczne, zajęcia plastyczne czy zabawy w kole) co nie zawsze w danej chwili spotyka się z aprobatą dzieci.

Tabela 6. Czy możesz decydować o tym, czym chciałbyś się zajmować w świetlicy?

Decydowanie o zajęciach w świetlicy	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Czasami	26	20	21	5	72	80,9
Zawsze	6	3	1	2	12	13,5
nigdy	4	-	1	-	5	5,6
Ogółem	36	23	23	7	89	100

„Co chciałbyś/ chciałabyś zmienić w świetlicy, aby czuć się tu lepiej?”- odpowiadając na to pytanie uczniowie mieli do wyboru cztery gotowe odpowiedzi, ale także mogli podać swoją własną propozycję. I znów zdecydowana większość z naszych podopiecznych, bo aż 75,3% zaznaczyła odpowiedź: komputer. W chwili obecnej nasza świetlica ma do dyspozycji uczniów 4 komputery, z których pod opieką wychowawców dzieci mogą korzystać. W dalszej kolejności znalazły się odpowiedzi: „więcej gier, puzzli” (9%), „więcej książek, gazetek” (9%) i na końcu „więcej zabawek” (6,7%). Niewielki procent osób, które wybrały te trzy ostatnie odpowiedzi wynika najprawdopodobniej stąd, że nasza świetlica jest doskonale wyposażona w wszelkiego rodzaju zabawki, gry dydaktyczne czy puzzle z których dzieci mogą w pełni korzystać. W świetlicy można też znaleźć wiele ciekawych książek, bajek czy czasopism, a w razie potrzeby dzieci mogą zaglądnąć do sąsiadującej ze świetlicą biblioteki.

Tabela 7. Co chciałbyś (chciałabyś) zmienić w świetlicy, aby czuć się tu lepiej?

Moje zmiany w świetlicy	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Komputer	27	17	18	5	67	75,3
Więcej gier, puzzli	2	2	4	-	8	9,0
Więcej książek, gazetek	4	1	1	2	8	9,0
Więcej zabawek	3	3	-	-	6	6,7
Ogółem	36	23	23	7	89	100

Bardzo ważną kwestią poruszoną w ankiecie było to **czy dzieciom dobrze odrabia się zadanie domowe w świetlicy**. Aż 79,8% uczniów odpowiedziało, że tak. Ci, którzy odpowiedzieli przecząco (20,2%) jako przyczynę podawali to, że wolą odrabiać zadanie w domu (można domyślać się, że nie chcą „tracić” czasu spędzanego w świetlicy i przeznaczyć go w pełni na zabawę z rówieśnikami), a pięciu uczniów wskazało, że przeszkadza im hałas. Jeśli chodzi o tę ostatnią przyczynę to staramy się, aby w czasie odrabiania lekcji panowała cisza, ponad to od września 2010 r. świetlica dysponuje dwiema salami, co znacznie ułatwia kwestię odrabiania zadania domowego w ciszy i spokoju. Być może odpowiedź ta dotyczyła sytuacji w której uczniowie odrabiają lekcje podczas dowolnej zabawy- wtedy oczywiście jest w sali głośniejszej.

Tabela 8. Czy dobrze Ci się odrabia zadanie w świetlicy?

Odrabianie zadania domowego	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Tak	27	18	19	7	71	79,8
Nie	9	5	4	-	18	20,2
Ogółem	36	23	23	7	89	100

Kolejne pytanie również związane było z odrabianiem lekcji. Aż 93,3% dzieci przyznało, że może liczyć na pomoc wychowawców w tej kwestii. Dzieci bardzo często korzystają z naszej pomocy, proszą o wytłumaczenie co w danym zadaniu należy zrobić, ponad to przynoszą zadania do sprawdzenia. Tylko 6,7% dzieci wskazało przeczącą odpowiedź, co zapewne wynika z faktu, że takiej pomocy nie potrzebują, gdyż zadania zawsze odrabiają w domu.

Tabela 9. Czy możesz liczyć na pomoc wychowawców przy odrabianiu lekcji?

Pomoc wychowawców	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Tak	34	21	21	7	83	93,3
Nie	2	2	2	-	6	6,7
Ogółem	36	23	23	7	89	100

Przedostatnie pytanie miało wskazać czy dzieci czują się bezpiecznie w świetlicy szkolnej. Zdecydowana większość, bo aż 86,5% uczniów przyznało, że tak. Świetlica dla wielu z nich jest miejscem w którym spędzają po kilka godzin dziennie przed i po lekcjach, dlatego ważne jest, aby było to miejsce przyjazne, dawało dzieciom poczucie bezpieczeństwa, spokoju i pewności, że nic złego im się tu nie stanie.

Tabela 10. Czy czujesz się bezpiecznie w świetlicy?

Bezpieczeństwo w świetlicy	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Tak	30	21	19	7	77	86,5
Nie zastanawiałem się	3	1	2	-	6	6,7
Czasami	2	1	2	-	5	5,6
Nie	1	-	-	-	1	1,1
Ogółem	36	23	23	7	89	100

„Jaki jesteś w świetlicy najczęściej?” – każde z dzieci za zadanie miało pokolorować odpowiednią „buźkę”. Aż 71,9% uczniów wybrało „buźkę” uśmiechniętą (co równa się temu, że pobyt na świetlicy sprawia im dużo radości i są tu zawsze weseli). 27 % pokolorowało „buźkę” obojętną, oznaczającą, że ich samopoczucie bywa różne. Tylko jedna uczennica – pierwszoklasistka jest na świetlicy smutna.

Tabela 11. „Jaki jesteś w świetlicy najczęściej?”

Samopoczucie w świetlicy – „buźka”:	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Uśmiechnięta	24	20	15	5	64	71,9
Neutralna	11	3	8	2	24	27,0
Smutna	1	-	-	-	1	1,1
Ogółem	36	23	23	7	89	100

Analiza arkusza ankiety skierowanej do rodziców

W celu przeprowadzenia badań rozdałyśmy rodzicom 100 ankiet, jednakże wróciło do nas tylko 57 arkuszy.

Na pierwsze pytanie, czy Państwa dziecko chętnie uczęszcza do świetlicy twierdząco odpowiedzieli prawie wszyscy (z wyjątkiem trzech osób). Zdaniem rodziców dzieci lubią tu przebywać najczęściej ze względu na możliwość zabawy z rówieśnikami (40,3%). Inne powody to: ciekawe zajęcia świetlicowe (29,8%), miła atmosfera (21%), miłe i pomocne panie (10,5%) oraz możliwość odrobienia zadania domowego (bo potem jest wolny czas w domu-8,8 %). Swojej odpowiedzi nie uzasadniło tu aż 33,3% ankietowanych.

Tabela 1. Czy Państwa dziecko chętnie uczęszcza do świetlicy?

Stosunek do świetlicy	I rok	II rok	III rok	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Tak	25	15	12	2	54	94,7
Nie	1	1	0	1	3	5,3
Ogółem	26	16	12	3	57	100

Tabela 2. Dlaczego Państwa dziecko chętnie uczęszcza do świetlicy?

Plusy świetlicy	I rok	II rok	III rok	IV rok	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Możliwość zabawy z rówieśnikami	12	7	3	1	23	40,3
Brak uzasadnienia	6	6	6	1	19	33,3
Ciekawe zajęcia świetlicowe	7	6	4	-	17	29,8
Miła atmosfera	7	4	1	-	12	21
Możliwość odrobienia lekcji	3	1	1	1	6	10,5
Lubi panie (miłe, pomocne, odpowiedzialne)	2	3	1	-	6	10,5
Ciekawe gry i zabawki	2	-	1	-	3	5,3
Czuje się bezpiecznie	1	1	1	-	3	5,3
Lubi oglądanie bajek na dvd	1	-	-	-	1	1,7
Można przynosić zabawki	-	1	-	-	1	1,7

Procenty nie sumują się do 100, gdyż rodzice uczniów mogli wymienić dowolną liczbę odpowiedzi

Większość rodziców (84,2%) wie i wskazuje, jakie zajęcia prowadzone są przez wychowawców w świetlicy (tabela 3 i 4).

Tabela 3. Czy wiedzą Państwo, jakie zajęcia prowadzone są w świetlicy?

Wiedza na temat zajęć	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Tak	22	14	10	2	48	84,2
Nie	4	2	2	1	9	15,8
Ogółem	26	16	12	3	57	100

Najwięcej rodziców wymieniło zajęcia plastyczne (59,6%), zabawy grupowe w kole (31,6%), zajęcia ruchowe (29,8%) oraz odrabianie zadań domowych (21%) i zajęcia czytelnicze (21%). Odpowiedzi te świadczą o tym, że dzieci opowiadają rodzicom o tym jak im minął dzień w świetlicy, jakie zajęcia się odbywały, ponad to wiedze na ten temat opiekunowie mogą czerpać z witryny internetowej, na bieżąco aktualizowanej.

Tabela 4. Zajęcia prowadzone w świetlicy wg wiedzy rodziców

Prowadzone zajęcia	I rok	II rok	III rok	IV rok	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Plastyczne	17	8	7	2	34	59,6
Zabawy grupowe, w kole	8	5	5	-	18	31,6
Ruchowe	8	5	3	1	17	29,8
Odrabianie zadań	10	1	1	-	12	21
Czytelnicze	3	4	3	2	12	21
Oglądanie bajek	7	-	-	2	9	15,8
Konkursy plastyczne	1	4	3	1	9	15,8
Zajęcia tematyczne	1	2	2	1	6	10,5
Zabawy na powietrzu	2	-	-	2	4	7
Śpiewanie piosenek	1	-	-	-	1	1,7
Zbiórka karmy	-	1	-	--	1	1,7
Relaksacyjne	-	1	-	-	1	1,7

Procenty nie sumują się do 100, gdyż rodzice uczniów mogli wymienić dowolną liczbę odpowiedzi

Na podstawie odpowiedzi na kolejne pytania dowiedzialiśmy się, że zdecydowana większość dzieci wypowiada się na temat pobytu w świetlicy pozytywnie (93%). Troje dzieci zdaniem rodziców nie wypowiadają się wcale, a jedna osoba napisała, że dziecko wypowiada się na ten temat różnie.

Tabela 5. Jak Państwa dziecko wypowiada się na temat pobytu w świetlicy?

Wypowiedzi na temat świetlicy	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Pozytywnie	24	15	11	3	53	93
Nie wypowiada się	1	1	1	-	3	5,3
Różnie	1	-	-	-	1	1,7
Negatywnie	-	-	-	-	-	-
Ogółem	26	16	12	3	57	100

Z odpowiedzi rodziców wynika, że wszystkie dzieci są zadowolone z kontaktów z wychowawcami w świetlicy oraz czują się bezpiecznie podczas pobytu w świetlicy.

Tabela 6. Czy Państwa dziecko jest zadowolone z kontaktu z nauczycielami w świetlicy?

Kontakty z wychowawcami	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Tak	26	16	12	3	57	100
Nie	-	-	-	-	-	-
Ogółem	26	16	12	3	57	100

Tabela 7. Czy Państwa dziecko czuje się bezpiecznie podczas pobytu w świetlicy?

Bezpieczeństwo w świetlicy	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Tak	26	16	12	3	57	100
Nie	-	-	-	-	-	-
Ogółem	26	16	12	3	57	100

Kolejne pytanie potwierdziło wcześniej uzyskane przez nas w rozmowach indywidualnych z rodzicami informacje o istniejącej potrzebie zorganizowanego odrabiania

zadań domowych w świetlicy – popiera je 64,9% ankietowanych. 29,8% twierdzi, że odrabianie „może być, ale nie musi”, zaś trzy osoby życzą sobie, aby dziecko odrabiało zadanie w domu.

Tabela 8. Co sądzą Państwo o potrzebie zorganizowanego odrabiania zadań domowych?

Odrabianie zadań domowych	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Jest potrzebne	18	6	11	2	37	64,9
Może być ale nie musi	6	9	1	1	17	29,8
Chcę, aby dziecko odrabiało lekcje w domu	2	1	-	-	3	5,3
Ogółem	26	16	12	3	57	100

Rodzice mieli również możliwość wypowiedzi, które z podanych zajęć cenią sobie najbardziej. Zostali poproszeni o wybranie trzech odpowiedzi. Najważniejsze dla ankietowanych są zajęcia dydaktyczne (84,2%) oraz zabawy ruchowe w sali zabaw (korekty) (70,02%). Dalej uplasowały się zajęcia plastyczne (49,1%), czytelnicze (43,8%), zabawy na powietrzu (36,8%) i zajęcia relaksacyjne (10,5%), Najmniej osób wybrało oglądanie bajek na dvd – 2 osoby i odrabianie lekcji (1 osoba).

Tabela 9. Które z zajęć organizowanych w świetlicy cenią Państwo najbardziej?

Cenione zajęcia	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	Razem	
	L.	L.	L.	L.	L.	%
Zajęcia dydaktyczne	20	14	11	3	48	84,2
Zabawy ruchowe w sali zabaw	16	14	8	2	40	70,02
Zajęcia plastyczne	17	7	3	1	28	49,1
Zajęcia czytelnicze	12	3	8	2	25	43,8
Zabawy na powietrzu	10	6	4	1	21	36,8
Zajęcia relaksacyjne	2	3	1	-	6	10,5
Oglądanie bajek na dvd	1	1	-	-	2	3,5
Inne: odrabianie lekcji	-	-	1	-	1	1,7

Procenty nie sumują się do 100, gdyż rodzice uczniów mogli wymienić dowolną liczbę odpowiedzi

Rodzice uczniów uczęszczających do świetlicy mieli możliwość dokonania osobistej oceny wyglądu i wyposażenie świetlicy. Wielu z tej opcji skorzystało. Najczęściej padały określenia – ładnie i ciekawie urządzona, pełna gier, puzzli i klocków, kolorowa, estetyczna sprawia przyjemne wrażenie, jest przytulna i dostosowana do dzieci. Pojawiły się opinie, że wyposażenie i wygląd zmieniły się na korzyść w stosunku do lat poprzednich, a obecne wyposażenie pozwala prowadzić zajęcia dydaktyczne oraz tematyczne. Rodzice w punkcie dotyczącym uwag względem świetlicy pisali, że są zadowoleni z pracy świetlicy, dziękowali za opiekę nad dziećmi. Jedna z mam napisała, że pomimo dużej rotacji dzieci, nasza świetlica nie jest przysłowiową „przechowalnią”, ale miejscem gdzie uczeń może miło spędzić czas.

Podsumowując warto zwrócić uwagę, że w naszej szkole świetlica dobrze wpisuje się w oczekiwania i potrzeby uczniów oraz ich rodziców. Wyrazili to oni w swoich opiniach: dzieci wskazując na gry i zabawki oraz dowolną zabawę jako to, co podoba im się najbardziej, rodzice zaś podając zabawy z rówieśnikami jako powód dobrego samopoczucia ich dzieci w świetlicy oraz zabawy dydaktyczne i ruchowe jako najbardziej pożądaną przez nich formę spędzania wolnego czasu przez ich dziecko.

Nie znaczy to oczywiście, że świetlica ma być miejscem wyłącznie dowolnych zabaw, jak oczekiwałyby większość uczniów. Oprócz codziennych zorganizowanych zajęć, wychowawczynie zwracają uwagę na pożyteczne formy spędzania wolnego czasu w mniej zorganizowany sposób. Proponują, zachęcają, pokazują - dzieci mają możliwość wyboru wśród wielu form aktywności.

Wydaje się, że naszym, jako wychowawców świetlicy celem na przyszłość jest ciągle poszukiwanie sposobów, aby umiejętnie i skutecznie angażować dzieci do takiego spędzania czasu, aby bez telewizora potrafiły znajdować pozytywne aspekty spędzania czasu z rówieśnikami w rzeczywistym, nie wirtualnym świecie, od którego tak trudno niekiedy im się oderwać.